

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана філологічного
факультету
доц. Кромальний Р.О.

31 серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань

03 Гуманітарні науки

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність

035 Філологія

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська

035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська

035.036 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька

035.039 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словенська

035.035 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська.

факультет

філологічний

(назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма навчальної дисципліни “Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі” для студентів за спеціальністю 035 Філологія спеціалізацією 035.033 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська; 035.038 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська; 035.036 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька; 035.039 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – словенська; 035.035 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – сербська.
“_31_” серпня_2023 року. – 12 с.

Розробник: **Лобур Надія Володимирівна**, доцент кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького, кандидат філологічних наук, доцент;
Осташ Любов Романівна, доцент кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького, кандидат філологічних наук, доцент;

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Протокол від “31” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

“31” серпня 2023 року

(підпис) (доц. Сорока О.Б.)
(прізвище та ініціали)

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол від “31” серпня 2023 року № 1

“31” серпня 2023 року

Голова

(підпис) (доц. Крохмальний Р.О.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни
 «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі»

Пояснювальна записка

Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі – важлива і невід’ємна складова у підготовці магістрів зі слов’янської філології. Дана навчальна дисципліна ознайомлює студентів з методичним доробком як українських, так і закордонних викладачів-методистів, є узагальнюючим підсумком їх викладацької роботи. Головною метою цього курсу є підготовка фахівців до викладацької діяльності у вищих навчальних закладах. Доступ до теоретичної літератури, практичних напрацювань українських, європейський фахівців, активне використання інтернет-ресурсу відкривають можливості для підготовки викладачів, які володіють інноваційними методами у викладанні слов’янських мов і літератур.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Напрямок підготовки	Нормативна	
Модулів –	Спеціальність: 035 Філологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1-й магістри	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)		2-й	-
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2,75	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	16 год.	-
		Практичні, семінарські	
		16 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		88 год.	-
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю: іспит			

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.

Мета: полягає у викладенні основних теоретичних понять з методики викладання фахових дисциплін, вивченні сучасних тенденцій в навчанні слов’янських мов та

літератур в Україні та закордоном. Основну увагу зосереджено на опрацюванні методичної літератури відповідними слов'янськими мовами.

Завдання: навчити майбутніх славістів системно працювати над вдосконаленням інноваційних методів у викладанні слов'янських мов та літератур.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: основні теоретичні положення з курсу *Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі*;

- методи навчання слов'янських мов та літератур у вищій школі;
- правила організації підготовки до заняття,
- інструкції, як орієнтуватися та працювати в контексті з навчальними планами;
- способи підготовки письмової роботи, тесту та презентації;
- можливості та способи аналізу навчального тексту;
- основні фактори, пов'язані з оцінюванням;
- принципи формулювання запитання;

вміти: працювати з науковою та методичною літературою;

- працювати з навчальними планами та програмами;
- сформулювати пропозиції та мотиваційні елементи у вивченні слов'янської мови та літератури ;
- скласти план-конспект лекційного та практичного заняття, використовуючи лінгвокраїнознавчі компоненти;
- активно залучати інтернет-ресурс з навчальною метою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен розвивати та вдосконалювати

загальні компетентності (ЗК):

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), проявляти емпатію, толерантність та повагу до культурної різноманітності.
- Здатність до особистісного і професійного розвитку.
- Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально та свідомо.

фахові компетентності (ФК):

- Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
- Здатність використовувати у професійній діяльності знання про актуальні тенденції розвитку літератури наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття та їхній зв'язок із попередніми епохами, представників та найяскравіші художні явища.

програмні результати навчання:

- Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
- Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та

усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

- Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
- Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.
- Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
- Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- Володіти на високому рівні словацькою мовою для здійснення професійної діяльності.
- Планувати, організовувати, здійснювати викладацьку роботу.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. *Методика викладання слов'янських мов та літератур у контексті гуманітарних дисциплін*

Тема 1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти. Мета і завдання курсу. Методика викладання слов'янських мов і літератур у контексті гуманітарних дисциплін.

Тема 2. Організація та забезпечення навчального навчальних дисциплін зі слов'янських мов та літератур у вищій школі. Планування курсів та вимоги до занять у вищій школі. Використання загальних та технічних засобів навчання у вищій школі.

Тема 3. Дидактичні та методичні принципи вивчення слов'янських мов та літератур у вищій школі. Фактор мотивації.

Тема 4. Зразки письмових та усних завдань. Методика формулювання запитань для студентів. Функції оцінювання.

Тема 5. Типи і структура занять із слов'янських літератур. Індивідуалізація у процесі університетського навчання.

Тема 6. Зразки занять зі слов'янської мови у вищих навчальних закладах. Аналіз методичних підходів на занятті зі слов'янської мови.

Тема 7. Культурологічний підхід у вивченні слов'янських мов літератур у вищій школі.

Тема 8. Гуманізація процесу навчання у вищій школі.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Денна форма						Заочна форма				
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі			
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Модуль 1											
Змістовий модуль 1.											
Тема 1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти. Мета і завдання курсу. Методика викладання слов'янських мов і літератур у контексті гуманітарних дисциплін.		2	2			10					
Тема 2. Організація та забезпечення навчального навчальних дисциплін зі слов'янських мов та літератур у вищій школі. Планування курсів та вимоги до занять у вищій школі. Використання загальних та технічних засобів навчання у вищій школі.		2	2			10					
Тема 3. Дидактичні та методичні принципи вивчення слов'янських мов та літератур у вищій школі. Фактор мотивації.		2	2			10					

Тема 4. Зразки письмових та усних завдань. Методика формулювання запитань для студентів. Функції оцінювання.	2	2			12				
Тема 5. Типи і структура занять із слов'янських літератур. Індивідуалізація у процесі університетського навчання.	2	2			12				
Тема 6. Зразки занять зі слов'янської мови у вищих навчальних закладах. Аналіз методичних підходів на занятті зі слов'янської мови.	2	2			12				
Тема 7. Культурологічний підхід у вивченні слов'янських мов літератур у вищій школі.	2	2			12				
Тема 8. Гуманізація процесу навчання у вищій школі.	2	2			10				
Усього годин	16	16			88				

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Форма звіту	Кількість годин
1	Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти. Мета і завдання курсу. Методика викладання слов'янських мов і літератур у контексті гуманітарних дисциплін.	Усне повідомлення. Опрацювання літератури.	10
2	Організація та забезпечення навчального навчальних дисциплін зі слов'янських мов та літератур у вищій школі. Планування курсів	Усне повідомлення.	10

	та вимоги до занять у вищій школі. Використання загальних та технічних засобів навчання у вищій школі.	Опрацювання літератури.	
3	Дидактичні та методичні принципи вивчення слов'янських мов та літератур у вищій школі. Фактор мотивації.	Усне повідомлення. Опрацювання літератури.	10
4	Зразки письмових та усних завдань. Методика формулювання запитань для студентів. Функції оцінювання.	Усне повідомлення. Опрацювання літератури. Підготовка завдань для контрольних.	12
5	Типи і структура занять із слов'янських літератур. Індивідуалізація у процесі університетського навчання.	Усне повідомлення. Підготовка плану-конспекту зі слов'янської літератури	12
6	Зразки занять зі слов'янської мови у вищих навчальних закладах. Аналіз методичних підходів на занятті зі слов'янської мови.	Усне повідомлення. Підготовка плану-конспекту зі слов'янської мови	12
7	Культурологічний підхід у вивченні слов'янських мов літератур у вищій школі.	Усне повідомлення	12
8	Гуманізація процесу навчання у вищій школі.	Усне повідомлення.	10

Методи навчання

Словесні (лекції у формі пояснень, розповідей та бесід); наочні (застосування ілюстрацій та демонстрацій, що відповідають темі лекційних та практичних занять); практичні (застосування набутих знань у розв'язанні практичних завдань).

Методи контролю

Підсумковий контроль передбачений у формі іспиту через виставлення оцінки за результатами поточної успішності та результатів іспиту.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:

- практичні: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30 (підготовка повідомлень, зразків контрольних та тестових завдань, планів-конспектів з мови та літератури);
- модулі: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20;
- іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50.

Максимальна кількість балів – 100.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики		для заліку
90 – 100	A	5	відмінно	зараховано
81-89	B	4	дуже добре	
71-80	C		добре	
61-70	D	3	задовільно	
51-60	E		достатньо	
21-50	FX	2	незадовільно	не зараховано
0-20	F	2	незадовільно (без права перездачі)	не зараховано (без права перездачі)

Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни складається з:

- конспекту лекцій;
- комплексу практичних завдань;
- комплексу завдань для письмових опитувань;
- переліку тем для усних опитувань;
- списку рекомендованої літератури.

Рекомендована література

1. Антоненко О.В., Лобур Н.В., Паламарчук О.Л. Принципи і засади викладання нормативного курсу «Історія культури Чехії» студентам –богемістам //Мовні і концептуальні картини світу. Випуск 32. Київ, ВПЦ «Київський університет», 2010, с. 486-491.
2. Антоновська Л. Методологічні та теоретичні аспекти полікультурної освіти [Електронний ресурс] / Л. Антоновська. – Режим доступу до журн.: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Ptdau/2008_12/data_2008/10.pdf
3. Гасіл І. (Прага, Чеська Республіка), Лобур Н.(Львів, Україна), Паламарчук О.(Київ, Україна). Навчально-методичні засади підручника «Чеська мова для українців» (Львів, 2011) // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. Збірник наукових праць. Випуск 21, Київ, Освіта України, 2013, с. 22 – 27.
4. І. Гасіл, Н.Лобур, О. Паламарчук, Г.Гасілова. Чеська мова для українців. Київ, 2023. - 419с.
5. Гапонова, С. В. Огляд зарубіжних методів викладання іноземних мов у ХХ ст. / С. В. Га понова // Іноземні мови. – 2005. – №2. – С.18-22.
6. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – К.: Ленвіст, 2003. Режим доступу: http://www.khotivnvk.edukit.kiev.ua/Files/downloads/zagalnoyevrop_rekom.pdf

7. Куцевол О. М. Теоретико - методичні основи розвитку креативності майбутніх учителів літератури / Ольга Миколаївна Куцевол. – Вінниця : Глобус - Прес, 2006. – 348 с.
8. Методика викладання іноземних мов у вищій школі // За ред. Жлуктенка. – К., 1971.
9. Морська Л.І. Сучасні тенденції у викладанні іноземних мов для спеціальних цілей// Іноземні мови. – 2002. - №2. – с. 23-24.
10. Небеленчук І. О. Діалогові технології навчання світової літератури: науково-методичний посібник. – Кіровоград : ТОВ «ПОЛІМЕД-Сервіс», 2015. – 205 с.
11. Ніколаєва С.Ю., Шерстюк О.М. Процеси вивчення і викладання іноземних мов// Іноземні мови. – 2000. - № 3. – С. 50-55.
12. Ніколаєва С. Ю. Ступенева освіта в Україні та система навчання іноземних мов / С.Ю. Ніколаєва, О.П. Петрашук, Н.О. Бражник. – К.: Ленвіт, 1996. – 90 С
13. Ніколаєва С.Ю., Шерстюк О.М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов// Іноземні мови. – 2001. - № 1, 3. – С. 50-57.
14. Основы методики преподавания иностранных языков \ Под ред. В.А. Бухбиндер. – К.: Вища школа, 1988.
15. О.Л.Паламарчук, О.В.Антоненко, Н.В.Лобур. Із життя сучасної Чехії II. Навчальний посібник з аналітичного читання для студентів славістів 3-4 курсів. Друге видання, розширене і доповнене. Київ. Вид-во «Освіта України», 2014, 205С.
16. Скуратівська М.О. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у вищій школі України // М.О. Скуратівська Філологія та методика викладання: науково-методичний вісник. – К. 2009. – С. 151- 164.
17. Сисоєва С. Інтерактивні технології навчання дорослих//Навчальний-методичний посібник для викладачів системи формальної, неформальної та ін формальної освіти дорослих. - 2011. - С. 36-37.
18. Тарнопольський В. Методика викладання іноземних мов. Конспект лекцій. – Днепропетровськ, 2002
19. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі на екзистенціально - діалогічних засадах: дис. ...докт. пед. наук: 13.00.02 / Токмань Ганна Леонідівна. – К., 2002. – 487 с.
20. Хоменко Л. Я. Нові методи навчання на Заході // Іноземні мови. — 1998. — № 1. — С. 32 — 35. 44.
21. HALTUFOVÁ, Lucie. Aktivizační metody ve výuce cizích jazyků: diplomová práce. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Fakulta pedagogická, Katedra pedagogiky a psychologie, 2011.84 s., 1 příloha. Vedoucí diplomové práce PaedDr. Lucie Špatná Zormanová, Ph.D.
22. Hasil J., Palamarčuk O., Lobur N.: *Učebnice češtiny pro Ukrajince jako výsledek úzké meziuniverzitní spolupráce*. In Hasil J., Hrdlička M.: *Čeština jako cizí jazyk VII Materiály ze VII. mezinárodního symposia o češtině jako cizím jazyku*. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2014, s. • p. 228-238. ISBN 978-80-7308-525-4.
23. Schweitzer, A.: *Zastánce kritického myšlení a úcty k životu*. Praha: Vyšehrad, 1989, s. 234 n. [2] Frankl, V. E.: *Lékařská péče o duši*. Brno: Cesta, 1996.

24. Metody výuky a testování cizích jazyků (včetně češtiny pro cizince) / Univerzita Karlova v Praze Ústav jazykové a odborné přípravy /Sborník z mezinárodní konference. Poděbrady, 21. – 22. 6. 2016.

Інтернет-ресурс:

<http://www.isaieva.kiev.ua/student-us.html>

<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7447/Pet'ko%20L.V.%20Inshomovna%20osvita%20u%20konteksti%20formuvannja%20novogo%20vchytelja%20v%20umovah%20universytets'koi'%20pidgotovky.pdf;jsessionid=F9F843B6280C0973D607F0BA52C8FF17?sequence=3>